

עובדות שחשוב לדעת אודות:
נמלת האש הקטנה

להבית קטנה
Wasmannia auropunctata

פועלת
צילום: ישראל בן זאב ועמי הברמן

מלכה
צילום: ליאנה זרבי

דף מידע לציבור

המשרד להגנת הסביבה, משרד הבריאות, משרד החקלאות ופיתוח הכפר, רשות הטבע והגנים

יוני 2010

נמלה עם אש

נמלת האש הקטנה (*Wasmannia auropunctata*) עוקצת בני אדם בכל שעות היום, בבית ומבחוץ לבית. למרות שהנמלה קטנה ועדינה עקיצתה כואבת מאוד ויוצרת מעין כוויה. נמלת האש הקטנה זוהתה והוגדרה לראשונה בישראל בסוף שנת 2005 באזור עמק הירדן. הנמלה נחשבת למין פולש אופייני וכלולה ברשימת ה- IUCN של 100 המינים הפולשים הבעייתיים ביותר בעולם. **צבעה של הנמלה אדום-כתום וגודלה 1-1.5 מ"מ**, המלכה-הנמלה מגיעה עד לגודל של 5 מ"מ.

במי היא פוגעת? באיזה אופן? מה עושים?

הנמלים נמצאות ברוב המקרים בחצר, אבל בקיץ הן חודרות לבתים, בחיפוש אחר מזון ומים. עקיצת בני אדם מתרחשת פעמים רבות כאשר הנמלים נלכדות בין עור הגוף לבגדים. עקיצת הנמלה כואבת מאוד ויוצרת כעין כוויה על העור למשך כמה שעות עד ימים. אצל חלק מהאנשים יכולה להתפתח תגובה אלרגית חריפה. במקרה של עקיצה יש למרוח חומר חיטוי על מקום העקיצה למניעת זיהום אפשרי. ניתן למרוח משחה לשיכוך כאבים ולשים קרח על מקום העקיצה. בכל מקרה של תגובה אלרגית יש לפנות למרפאה בהקדם. לא ידוע על חומר דוחה נמלים שניתן למרוח על הגוף או לעשות בו שימוש אחר, כדי למנוע עקיצות. הנמלה עלולה לפגוע גם בחיות הבית והמשק וגם בחיות בר עד כדי עיוורון; הימצאותה גורמת לטיפוח כנימות מזיקות בצמחים ולפגיעה בהפצת זרעים וכן, לירידה במגוון המינים מסוג חסרי חוליות וחולייתנים.

תפוצה: היכן נמצאת הנמלה בישראל?

הנמלה נמצאה בישובים ובמשתלות בכל הארץ. שלושה מוקדם עיקריים הם עמק הירדן, השרון וגוש דן.

איך מתפשטת נמלת האש הקטנה?

מקור הנמלה הוא בדרום אמריקה וכיום היא מוגדרת כמין פולש שיש צורך לפעול להכחדתו באזורים אליהם פלש. נמלת האש הקטנה נפוצה כיום באזורים רבים בעולם, ביניהם מערב אפריקה, צפון אמריקה והאיים הקריביים, אוסטרליה, ישראל ועוד. עד לאחרונה לא נמצאה הנמלה באזור הים התיכוני או מערב אסיה. הגורם להתפשטות הנמלה בעולם הוא הסחר בעצים שבהם נמצאים קנים של הנמלים. בארץ מתפשטת הנמלה באמצעות שבבי עץ לחיפוי, גזרי עץ להסקה, גזם עצים, עציצים, אדמה וכד', המועברים ממקום למקום. מומלץ לגלות ערנות ולבדוק מוצרים בהם נוטה נמלת האש הקטנה להתקיים.

הדברה

הדברה מתבצעת תוך שימוש בפיתיונות רעילים שאושרו במיוחד להדברת נמלת האש הקטנה. תכשיר בשם "סייג' פרו" מיועד להדברת הנמלה וניתן לרכשו ברשתות השיווק. השימוש בתכשיר ייעשה על פי ההנחיות המופיעות בתווית התכשיר תוך נקיטת אמצעי הבטיחות הנדרשים.

הצוות הבין משרדי להכחדת נמלת האש הקטנה

בתחילת שנת 2006 הוקם צוות בין משרדי בראשות המשרד להגנת הסביבה ובשיתוף משרד החקלאות ופיתוח הכפר, משרד הבריאות ורשות הטבע והגנים במטרה להכחיד את נמלת האש הקטנה בישראל. תוכנית פעולה גובשה ויצאה לפועל בסיוע אוניברסיטת תל-אביב.

המשרד להגנת הסביבה ומשרד החקלאות ופיתוח הכפר מסייעים לישובים הנגועים באמצעות תמיכה כספית המוענקת לצורך רכישת פיתיונות, פעולות

הדברה והסברה לתושבים בהיקף של מאות אלפי ש"ח לשנה.

כמו כן, המשרד להגנת הסביבה מרכז, מייעץ ומפקח על הפעולות בישובים הנגועים על ידי מחוזות המשרד. מידע מקצועי לתברואנים, למדבירים, למערך הרפואי, למערך החקלאי, לרשויות המקומיות, לפקחי רשות הטבע והגנים ולגורמים נוספים, מופץ באופן שוטף על-ידי אנשי המקצוע במשרדים השותפים בוועדה הבין משרדית, ומתפרסם באתר האינטרנט של המשרד להגנת הסביבה.

במקרה של חשד להימצאות נמלת האש הקטנה

מאחר שבפעולה יחידאית לא ניתן להדביר את כל אוכלוסיית הנמלים ולמנוע את התפשטותן, יש צורך בפעולה מערכתית-כוללת במקרה של המצאות הנמלה. לכן, חשוב מאוד להודיע למשרד להגנת הסביבה בכל מקרה של חשד להימצאות נמלת האש הקטנה.

במקרה של חשד להימצאות נמלת האש הקטנה

יש להודיע מייד

למשרד להגנת הסביבה, אגף לחימה במזיקים:

בטלפון: 02-6495878

בדוא"ל: tamary@sviva.gov.il

או למוקד הסביבה – 08-9253321

מוגש כשרות לציבור על ידי

משרד הבריאות

רשות הטבע והגנים

משרד החקלאות
ופיתוח הכפר

המשרד
להגנת הסביבה

